

De l'entendre en musique

Quina cosa més difícil així de
l'entendre en música! Aquest
art no s'apua en res visible
de la natura com passa en les
arts plàstiques, no expressa
conceptes intel·lectuals que tenguin
el control de la lògica de les
idees, que s'basen tenen per
base la realitat observada o
evocada de la natura exterior
i interior de l'home, el
control de l'observancia del
pensament principi de con-
tradicció. La primera ma-
teria de la música, el so,
és cosa no vista ni palpa-
ble no explicable per raso-
nament evident, que arren-
quin de la precisió del fet
observat, de l'^{concepte} idea intel·lectual.
La música vinduda del
bos de la natura humana
na ^{per a} ^{materia} ^{per a} ^{l'expressió} ^{per} ma-
teria, les vibracions sonores,

amb la relativitat de les seues atrac-
cions i repulsions. Una obra
d'art plàstica, de literatura
de concepció descabellada olifi-
cilment passarà els límits
de l'aprovació de la cleda del
enguerrxat en un nobisme
recalcitrant. el sentit comú
no hi ~~pot~~^{transigir} i sent la miza
ritalla no hi transigirà, pensa
de llare tot sent la mitga ria-
lla. La música té també les
seues lleis que responen a
les generals de la lògica fo-
ramental; té la seua natura
propia que no's pot con-
tradir sense un excusat
dèrmerit per a l'obra artística
creada. Però sense aquell
control de l'experiència
del món visible i sense
la ^{determinació} precís dels conceptes
intellectuals, la música
es presta circularment als
judicis més contradictoris

segons el temperament ³
gustos, tradició i rutines.

La música ~~te~~ com les demés belles
art^{es} les lleis fonamentals de l'a-
ritat ~~des~~ regnant ~~sobre~~ demunt
la varietat; i aquesta varietat go-
vernada per una varietat unitat
regina ha d'existir en el pla
general de la forma i en els
procediments de realització. Aquestes
lleis d'equilibri donaran a una
obra una fonamental valor de
forma i de construcció, mes per
això sols no tindrà una obra mu-
sical, una valor intrínseca
de bellesa. La bellesa és una
valor lluminosa tota misteriosa;
és el quid divinitas, ànima
autèntica d'una ^{obra} verament
estètica. És lo que s'anomena
inspiració, gràcia de Déu per a
l'artista.

així una composició d'un gran
 tècnic d'un pedagog i rígue,
 pot resultar abra morta, per
 ben construïda que sia, per ben
 realitzada més que sia perfect
 tament realitzada, i no pot
 portar el buf misteriós de la
 claror benetida de la inspira
 ció.

Però aquesta bellesa, aquest
 gràcio que dona el sagell d'existència
 a l'obra artística no serà
 coprada ^{per aient} ~~per aient~~ en circumstàncies
 propícies a l'equilibri, que per
 metin ^{per aient} ~~per aient~~ ^{per aient} ~~per aient~~ reflexió en
 el, ^{la seva} ~~la seva~~ comprensió. I la mi
 rica per la seva naturalesa
 que podriem anomenar in
 corpòrea, per la seva alçada na
 tura, per esser expressió genui
 na dels monuments interiors de
 l'home (encara que s'arriba

fortament als nervis i a la
lanc, i la música és l'art
més canviant de modularitat,
d'un desenvolupament més
extraordinari durant els se-
gles. Comparem una ~~triple~~ can-
tinel·la grega, amb moment
homonòia, amb un lied mo-
dern, on ven i repatie harmonia
formen una unitat opulent; podem
de costat un motet del segle tretze
amb un motet del segle vint, on
parem el diatonicisme del vint
amb el cromatisme del ~~xx~~ di-
nonè segle; a aquest mateix dia-
tonisme amb les delícies va-
rietats del impresionisme
i amb les brutals dissonan-
cies modernes i quina expressió
més contrastant! Quins lleus
quatis més aprofundits

Entendre totes aquestes expressions de procediments i modalitats tan diferents, saber-ne copsar la laboria, penetrar-ne la gràcia còfusa, per l'esperit de l'època, i pel caràcter individual, és cosa que exigeix una cultura musical extraordinària i una sensibilitat ben esquizida. Si cada època té la seva modalitat pròpia, és natural que aquesta sia gustada amb predilecció per la generació pròpia generació en la qual ha estat creada, o viui quina necessitat es sentiria d'un canvi de posició estètica. Però la bellesa és una, en el fons de l'art de tota època, i generalment com més allunja da és de nosaltres la modalitat artística com més en delita i ens cospren per la sorpresa de l'impressió

~~nova~~

Pero la bellesa és una en el fons
de l'art de tota època i es dona
en totes les seves modalitats o tot
esperit prou despert i sensible
als seus encants. Però fins
aquests esperits despert i sensi-
bles sovint no sabran capar-lo
si no la saben contemplar amb
vera humilitat desprenent-se
de tota cosa d'amar propi dels
prejudicis que com mala herba
arrelen en el sentiment d'una
posició presa d'una
simplicitat o antipatia, o vol-
tes moment personal, moltes
vegades fins inconscient. Tan-
tunitat a la glòria de la bellesa
tant ha d'existir en el crea-
dor com en el contemplador.
Sense aquesta simplicitat el
seu art és adulterat i evansi-
vol. I la música pot ser

la seua indeterminada abjecti-
 vitat per la seua vagorosa
 abjectivitat per anar direc-
 tament a la citimitat de
 l'ànima als nostres movi-
 ments primers, la múnica
 per aquestes raions es presta
 més a esser víctima de les
 desproporcionades incompren-
 sions, fins en el esperit
 més culte, si aquest no
 saben despendre's de tota
 nova impuls arrelada en
 l'anar propi, en el lloc que
 sempre recordina existèn-
 ciament en nosaltres.